

потребують часу, що віднімається від виконання основних функцій. Або здійснюються за рахунок особистого часу поліцейського. За таких умов мотивація поліцейського до виконання таких додаткових функцій є не досить високою. Відтак, вважаємо, необхідно більш чітко виписувати функціональні обов'язки поліцейських задля спеціалізації виконаної роботи поліцейським та підвищення мотивації для якісної роботи.

В цьому ж контексті хотілося б відмітити недоліки формування підрозділів поліції діалогу. Включення в ці підрозділи поліцейських котрі здійснюють превентивну комунікацію при охороні публічного порядку під час проведення масових заходів здійснюється шляхом призначення. Таким чином, залучення, наприклад, дільничних поліцейських до груп поліції діалогу при проведенні футбольного матчу у вечірній час приводить до того, що поліцейський отримує додаткове навантаження не пов'язане безпосередньо з основною роботою. До того ж, їх колеги після закінчення робочого дня мають час на відпочинок на відміну від залучених до груп комунікації, що також не додає мотивації. Тож, слід врегулювати питання залучення поліцейських до виконання завдань прямо не передбачених функціональними обов'язками.

Висновки. 1. Національної поліції України створена як нова державна інституція, при цьому після її заснування з усіх трибун постійно декларується необхідність змін та реформування в поліції, і ці реформи затягуються на роки. Слід відходити від риторики реформування щойно створеного органу. 2. Потрібно запровадити критерії персоніфікованої оцінки роботи поліцейських всіх рівнів. 3. Слід врегулювати питання залучення поліцейських до виконання завдань прямо не передбачених функціональними обов'язками.

Список бібліографічних посилань

1. Про Національну поліцію : закон України від 02.07.2015 № 580-VIII // БД «Законодавство України» / ВР України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19> (дата звернення: 24.03.2019).
2. Довіра соціальним інститутам, грудень 2018 р. // Київський міжнародний інститут соціології : сайт. URL: <http://kiis.com.ua/?lang=ukr&cat=reports&id=817&page=4> (дата звернення: 24.03.2019).
3. Звіт Голови Національної поліції України С. Князева про результати роботи відомства за 2018 рік Національна академія внутрішніх справ : офіц. сайт. URL: https://www.naiu.kiev.ua/files/news/2018/Zvit_NPU_2018.pdf (дата звернення: 24.03.2019).

Одержано 26.03.2019

УДК 351.74

ОЛЕНА ПЕТРІВНА ПАБАТ,

*старший інспектор-криміналіст слідчого відділення
Харківського відділу поліції Головного управління
національної поліції в Харківській області*

ПРОБЛЕМИ ОРГАНІЗАЦІЇ ДІЯЛЬНОСТІ ОРГАНІВ ТА ПІДРОЗДІЛІВ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ

Досить часто в суспільстві йдуть дискусії щодо окремих аспектів правового регулювання діяльності Національної поліції України, проблем неврегульованості того чи іншого виду діяльності, складність виконання функцій поліції через надмірну зарегульованість визначених законом процедур в діяльності Національної поліції України. Дійсно, законодавство України є основою, підґрунтям для виконання Національною поліцією України своїх завдань і функцій. Проте, в діяльності поліції, попри чітке визначення повноважень окремих підрозділів, існує низка проблем, котрі виникають через невмілу організацію діяльності підрозділів, або викривлене, суб'єктивне бачення керівниками організації діяльності ввірених їм органів чи підрозділів поліції.

Одним із таких прикладів є використання поліцейських для виконання невластивих, не основних для них завдань. Наприклад, практика залучення поліцейських з будь-яких підрозділів для здійснення контролю на входах до відділів поліції. Ще з часів здобуття Україною незалежності у 1991 році для дотримання режиму входу-виходу у відділки поліції залучалися всі служби. Так, на контрольно-перепускному пункті райвідділу, або, навіть при вході в райвідділ, у коридорі можуть цілодобово чергувати слідчі, помічники слідчих, оперативні працівники, дільничні інспектори, кадрові працівники та ін. Інший приклад, це залучення поліцейських з усіх служб до забезпечення

публічної безпеки та порядку. З одного боку, в Законі України «Про Національну поліцію», одним із завдань поліції є надання поліцейських послуг у сфері забезпечення публічної безпеки і порядку, і кожен поліцейський може бути залучений до такої діяльності. Проте, проблема в тому, як це нині організовано.

Тяжко уявити ситуацію, коли хірурга чи невропатолога відправляють на вихідні дні, щотижня, до сусідньої поліклініки для здійснення щеплень чи стерилізації інструменту, мотивуючи це прийняттям ними клятви лікаря України. Проте, для Національної поліції України це буденна справа. Такий приклад використання кваліфікованих кадрів, котрі отримували спеціальні знання на протязі до 4 років, задля виконання простих функцій, котрі може виконувати людина після тримісячної підготовки, має масових характер.

Використання працівників кадрів, дільничних інспекторів, психологів для виконання невластивих їм функцій, наприклад, патрулювання під час масових заходів, в більшості випадків є неефективним. Так, особовий склад підрозділів Національної поліції України постійно залучається до забезпечення публічної безпеки і порядку під час масових заходів, приїзду охоронюваних осіб в регіон тощо. Про залучення до такої діяльності працівник дізнається за 1–2 дні до подій. Масові заходи проводяться здебільшого у вихідні дні. Це призводить до неможливості планування відпочинку працівником. Крім того, наприклад, якщо працівник залучається до служби у неділю, понеділок є робочим днем для нього. Так, поліцейські не маючи належного відпочинку, не маючи передбачених законодавством вихідних днів, мають відповідне ставлення до виконання покладених на них завдань, виконання обов'язків.

В засобах масової інформації керівництвом звітується про залучення сотень і тисяч поліцейських до забезпечення публічної безпеки і порядку під час того чи іншого заходу, святкування тощо. Більшість поліцейських залучаються до служби у вихідні дні і у вечірній час за рахунок їх особистого часу, котрий вони могли б, наприклад, провести зі своїми дітьми. Добиратися до місця несення служби та в зворотному напрямку доводиться за власний рахунок. Також харчування за власний кошт. При цьому, для багатьох поліцейських, залучених до забезпечення публічної безпеки і порядку цей вид діяльності ніяк не пов'язаний з виконанням своїх безпосередніх обов'язків. Враховуючи все перераховане вище слід визнати слабку мотивацію поліцейських до якісного виконання покладених на них обов'язків під час служби у вихідні та святкові дні. Це підтверджується у спілкуванні з багатьма колегами в різних підрозділах поліції, котрих залучають до забезпечення публічної безпеки і порядку у вихідні і святкові дні. Все це пов'язано з неналежною організацією керівниками діяльності підпорядкованих їм органів та підрозділів. Замість організації діяльності органу чи підрозділу здебільшого йдуть вказівки подовжити робочий день, оголошується робочий день у вихідні, знімається частина зарплати у разі незгоди тощо.

Це все призводить до невдоволення умовами праці, і як наслідок, відтоку кадрів з Національної поліції України. Виправлення ситуації, що склалася, вважаємо, полягає у площині організації діяльності окремих підрозділів та органів Національної поліції України. По-перше, слід переглянути штатний розпис органів Національної поліції України. Зокрема, на вході до відділків поліції повинні нести службу поліцейські на постійній основі. Це щоденна робота, котру повинні виконувати поліцейські, для котрих це буде основним видом діяльності. Якщо одних і тих же осіб постійно залучають до виконання невластивих їм функцій, можливо слід здійснити зміни в штатному розписі, скоротивши посаду, на котрій особа не виконує функції поліції та створивши іншу посаду, де ведеться реальна робота.

По-друге, слід приділити більше уваги плануванню. Не формальному, а реальному. Поліцейський повинен розуміти, коли в цьому місяці у нього будуть робочі дні, коли вихідні, в який день робота триватиме до пізнього часу. Адже, відтік кадрів з поліції викликаний, в значній мірі, великим щоденним понад нормованим робочим часом, і, здебільшого, шестиденним робочим тижнем. Слід розуміти, що результати роботи поліції в багато чому залежать від ставлення поліцейського до своєї роботи. Як поліцейський буде захищати права і свободи громадян, відчувачи на собі, щоденно, порушення власних прав? Питання риторичне.

Відтак, питання організації діяльності Національній поліції України є одним із нагальних. Від керівника органу чи підрозділу Національної поліції України багато в чому залежать результати їх роботи. Свідченням цього є випадки, коли керівник переходить на роботу з одного органу Національної поліції України до іншого, і одразу за ним слідує низка працівників. Часто самі працівники пояснюючи причини переходу разом з начальником пояснюють це тим, що цей керівник створює умови для роботи, належним чином її організовує.

Підсумовуючи відмітимо, що за умови неможливості в достатній мірі профінансувати видатки на утримання та діяльність поліції в Україні, а відтак неможливості вирішення нагальних проблем діяльності поліції є напрямом, що може покращити ситуацію з діяльністю Національної поліції України вже зараз. Саме якісна та відповідна законодавству України організація діяльності органів та підрозділів Національної поліції України їх керівниками може стати запорукою якісних змін діяльності поліції.

Список бібліографічних посилань

1. Про Національну поліцію : закон України від 02.07.2015 № 580-VIII // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19> (дата звернення: 25.03.2019).

Одержано 26.03.2019

УДК 342.951

ІГОР ОЛЕКСІЙОВИЧ ПАНОВ,

кандидат юридичних наук, доцент,

доцент кафедри загальноправових дисциплін факультету № 6

Харківського національного університету внутрішніх справ

ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ СУЧАСНОГО ПОЛІЦЕЙСЬКОГО ПРАВА В УКРАЇНІ

Глобалізаційні процеси ведуть сучасне суспільство шляхом, що потребує гармонізації і уніфікації практично всіх сфер життєдіяльності. Питання щодо охорони громадського порядку, забезпечення безпеки, протидії злочинності також повинні розглядатися крізь призму глобалізації і процесів, що її супроводжують. Глобалізація перестала бути явищем, що має досить певну і точну локалізацію: територіально-географічну, тимчасову, громадську. Як наслідок, істотні зміни зазнають основи, на яких будується вся правоохоронна діяльність, її базисні форми і напрямки.

Ці процеси відображаються також на розвитку сучасного адміністративного права, його підгалузей та інститутів. Одним з напрямків наукової думки в адміністративно-правовій науці є розвиток поглядів на проблему сучасного поліцейського права, яке, починаючи з 90-х років двадцятого століття, реанімується в працях вчених колишнього СРСР. В новітні часи системний аналіз ідей поліцейського права здійснили провідні вчені вищих навчальних закладів і наукових установ України, серед яких П. П. Михайленко, О. О. Поліщук, Г. І. Прокопенко, В. М. Чисніков, Ю. С. Шемшученко, Ю. І. Римаренко, В. Б. Авер'янов, І. Б. Усенко, В. Д. Гвоздецький, І. С. Гриценко, В. А. Короткий, І. В. Кріцак, О. М. Бандурка, О. А. Греченко, О. М. Ярмиш та інші. Однак особливо актуальним розвиток науки поліцейського права є в часи реформування міліції та перетворення її в Національну поліцію України. В цьому аспекті варто згадати також погляди на положення, що характеризують сутність поліцейського права доктора юридичних наук, професора Солов'я Юрія Петровича і доктора юридичних наук, професора Бельського Костянтина Степановича, в працях яких відображена основна наукова дискусія щодо сутності, предмету та методу поліцейського права. Сформульовані, на їх думку, ідеї і наукове розуміння проблем, стали детонатором для цілої серії наукових публікацій, звернених до цієї проблеми з позицій як історичної, теоретичної, так і адміністративно-правової науки. З точки зору Бельського К. С. приводом повернення до ідей поліцейського права стало відновлення в правах на законодавчому рівні поняття «поліція». В Україні це сталося після прийняття Закону України від 2 липня 2015 року «Про національну поліцію». Іншими словами, мова йде про вирішення питання про те, що первинне в цьому сенсі – досвід законодавства або досвід наукової думки.

Так чи інакше поліцейське право в своєму історичному розвитку набуло новий, демократичний зміст, що характерно не тільки для сучасної України, але і для країн, що багато століть перебували з нею в єдиному політико-правовому просторі, а потім стали суверенними державами.

Термін «поліція» в Україні отримав законодавче підтвердження. Але, на наш погляд, це не є настільки істотно, оскільки назви «поліція», «міліція», «органи внутрішніх справ», за справедливим твердженням видатних правників, це питання термінологічних переваг. Існування ж сучасного поліцейського права, його самостійність, на думку вчених, залежить не від